

Veřejný ochránce práv
OMBUDSMAN

VEŘEJNÝ
OCHRÁNCE
PRÁV

Poznatky z činnosti veřejného ochránce práv

Ministerstvo vnitra, 6. prosince 2016

JUDr. Veronika Gabrišová © Copyright Veřejný ochránce práv, 2016

Problémy informačních systémů - příčiny chybovosti

- **opožďování zápisů údajů způsobené technickými překážkami** - MV nedokáže dostatečně pružně systém upravovat tak, aby umožňoval zápis údajů v rozsahu stanoveném zákonem. Tím se zvyšuje počet neúplných údajů.
- **prodlevy a nepřesnosti v aktuálně prováděných zápisech** - některé soudy zadávají údaje o rozvodu se značnou časovou prodlevou. Nepřesnosti jsou například u místa trvalého pobytu, které ohlašovny nezadávají podle základního registru územní identifikace, adres a nemovitostí. Problémy se objevují také u zápisů úmrtí občana v cizině.

Problémy informačních systémů - řešení chybovosti

Jakmile vzniknou **pochybnosti o správnosti některého údaje**, je třeba, aby o tom byl **neprodleně informován obecní úřad obce s rozšířenou působností příslušný podle místa trvalého pobytu občana, jehož se údaj týká**.

- V evidenci musí být daný **údaj označen za nesprávný**.
- Obecní úřad pak začne **ověřovat správnost zpochybněného údaje** – nejprve úřední cestou, pokud se mu to nepodaří, vyzve občana k doložení nezbytných dokladů.
- Údaj v evidenci opraven, doplněn, případně u něj zůstane označení, že je nesprávný, pokud se nepodařilo jeho správnost spolehlivě prokázat.

Problémy informačních systémů - důsledky opoždění IS oproti právní úpravě

Přístup do informačního systému cizinců (CIS)

- **Matriční úřady** získaly přístup k údajům CIS **až od prosince 2014**, ač jej **měly mít již** podle § 84b zákona o matrikách již **od 1. 7. 2012** v souvislosti se zavedením základních registrů.
- **Obecní úřady nemají zřejmě dosud** přístup, ač by mohly tyto údaje pro účely řízení o místních poplatcích využívat.
- Cizinec, kterému byl vydán český rodný nebo oddací list, má povinnost užívat v úředním styku jméno a příjmení ve tvaru uvedeném na tomto matričním dokladu, a to již od 1. 7. 2008.

Do základního registru obyvatel nebyla z CIS do dubna letošního roku zapisována podoba jména a příjmení podle českého matričního dokladu, ale pouze tvar uvedený latinkou v cestovním dokladu.

Problémy informačních systémů - opoždění právní úpravy oproti IS

- Informační systém evidence obyvatel fungoval zřejmě už od roku 2004 tak, že **po zavedení údaje o nabytí státního občanství České republiky byl automaticky k témuž datu zaevidován také údaj o místě trvalého pobytu na adrese ohlašovny podle místa posledního trvalého pobytu občana na území České republiky.**
- Právní úprava (§ 10a zákona o evidenci obyvatel) „legalizovala“ tuto funkcionalitu pro futuro až s účinností od 1. 1. 2016.

Veřejný ochránce práv
OMBUDSMAN

VEŘEJNÝ
OCHRÁNCE
PRÁV

Aplikační problémy kontrolního řádu

- kulatý stůl - formulace doporučení pro praxi
- sborník stanovisek VOP „kontrolní orgány“

Veřejný ochránce práv
OMBUDSMAN

VEŘEJNÝ
OCHRÁNCE
PRÁV

Poskytování sociálních služeb bez oprávnění

Veřejný ochránce práv
OMBUDSMAN

- 9 návštěv zařízení bez registrace
- 7x špatné zacházení
- souhrnná zpráva z návštěv
- http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/ochrana_osob/ZARIZENI/Socialni_sluzby/SZ-Neregistrovana_web.pdf
- usnesení vlády ČR na návrh ochránkyně
- kulatý stůl se zástupci krajských úřadů
- nutná právní podpora příslušných odborů krajských úřadů

**UBYTOVACÍ ZAŘÍZENÍ
POSKYTUJÍCÍ PÉČI
BEZ OPRAVNĚNÍ**

JUDr. Veronika Gabrišová © Copyright Veřejný ochránce práv, 2016

ZPRÁVA
ZE SYSTEMATICKÝCH NÁVŠTĚV
VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV

2015

Veřejný ochránce práv
OMBUDSMAN

VEŘEJNÝ
OCHRÁNCE
PRÁV

Ochrana autorských práv při poskytování informací

Právní analýza vytvořená na objednávku povinného subjektu je autorským dílem ve smyslu § 2 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským. Uplatní se zde proto výluka z povinnosti poskytovat informace podle § 11 odst. 2 písm. c) zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Judikatura: čj. 3 As 159/2015-32 ze dne 20. 7. 2016

Výhrada ochránce: NSS se nevypořádal s možností úřední licence dle § 34 autorského zákona ani neprovedl test proporcionality

Komentář k autorskému zákonu: Orgány veřejné správy, resp. další osoby, nemohou v rozsahu stanoveném cit. zák. č. 106/1999 Sb. odmítnout poskytnutí informace, jež je obsahem nehmotného statku chráněného autorským zákonem, včetně takového, který patří třetí osobě, neboť to autorský zákon nezakazuje.

Veřejný ochránce práv
OMBUDSMAN

zdravotní pojišťovny
= veřejné instituce

VEŘEJNÝ
OCHRÁNCE
PRÁV

Zdravotní pojišťovny jsou povinny poskytovat informace dle zákona o svobodném přístupu k informacím

- zdravotní pojišťovny (vyjma VZP) dlouhodobě tvrdí, že se na ně nevztahuje zákon o svobodném přístupu k informacím a odmítají proto žadatelům informace poskytovat
- šetření Revírní bratrské pokladny, zdravotní pojišťovny, která odepřela žadateli poskytnout informace
- konkrétní žadatel své informace dostal, nicméně pojišťovna odmítla upravit své vnitřní předpisy tak, aby se z poskytování informací stal standard.

Veřejný ochránce práv
OMBUDSMAN

VEŘEJNÝ
OCHRÁNCE
PRÁV

Opravné prostředky podle InfZ sp. zn.:3208/2015/VOP

Zákon o obcích není „zvláštním předpisem“ ve smyslu ustanovení § 2 odst. 3 InfZ způsobilým vyloučit jeho aplikaci, proto při poskytování informací dle zákona o obcích musí být aplikován InfZ jako obecný procesní nástroj pro poskytování informací.

Nesouhlasí-li žadatel s tím, jak mu byly informace, o něž žádal dle ustanovení § 16 odst. 2 zákona o obcích, obcí poskytnuty, je s ohledem na § 2 odst. 3 InfZ nezbytné aplikovat pro proces rozhodování o nesouhlasných podáních žadatelů o informace InfZ.

Obdobně Stanovisko odboru veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra č. 1/2016 – poskytování informací zastupitelům

Rozhodování o žádosti o dotaci

- **1972/2016/PDCJ** „Rozhodnutí, kterým správní orgán plně vyhoví žádosti o poskytnutí dotace (§ 14 odst. 4 rozpočtových pravidel), je rozhodnutím ve smyslu § 67 správního řádu, při jehož vydávání se s ohledem na § 180 odst. 1 správního řádu subsidiárně použije správní řád (včetně části druhé a třetí).“
- **kulatý stůl 20. listopadu 2015**
- **sp. zn.:1972/2016/PDCJ** Připomínky k navrhované změně rozpočtových pravidel č. j. předkladatele MF - 18171/2016/11
  - 2 navrhované varianty:
    - 1) Vytvoření zvláštního podrobného procesu
      - X stále nejasný vztah ke správnímu řádu
    - 2) Zachování současné úpravy + doplnění obrany při nevyhovění (námitky)
      - X vyloučení správního řádu

Veřejný ochránce práv
OMBUDSMAN

VEŘEJNÝ
OCHRÁNCE
PRÁV

Přístup k rozhodnutím soudů sp. zn.: 4292/2015/VOP/JHO

I. Zajištění přístupu veřejnosti k judikatuře soudů přispívá k předvídatelnému rozhodování soudů, sjednocování rozhodovací praxe a transparentnosti rozhodování, a tím i k naplnění práva na spravedlivý proces.

II. Ministerstvo spravedlnosti, jako ústřední orgán státní správy soudů a zároveň autor instrukce o zavedení a naplňování online přístupné evidence soudní judikatury, je povinno zajistit řádné fungování této evidence.

Současný přístup veřejnosti k soudním rozhodnutím (e-judikatura) není dostatečný (malé množství rozhodnutí, fakticky doplňují pouze některé soudy, a to nejednotně, nepřívětivě vyhledávání).

http://www.nsoud.cz/Judikaturans_new/judikatura_vks.nsf/uvod

Kulatý stůl – stížnosti ve zdravotnictví

- **Účastníci:** pracovníci krajských úřadů a ministerstev, kteří vyřizují stížnosti proti postupu poskytovatelů zdravotních služeb (účastnili se ho zástupci 9 krajských úřadů, Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva obrany a Ministerstva spravedlnosti)
- **Program:**
  - a) problematika principů dobré správy,
  - b) specifika stížností na zdravotnická zařízení, kde se nacházejí či mohou nacházet osoby omezené na svobodě
  - c) vyřizování stížností s námitkou diskriminace
- **Cíl:** diskutovat o poznatcích a doporučeních veřejné ochránkyně práv a sdílet příklady dobré praxe
- **Závěr:** počátkem r. 2017 formulovat (komentované) zásady vyřizování stížností proti postupu poskytovatelů zdravotních služeb

Veřejný ochránce práv
OMBUDSMAN

VEŘEJNÝ
OCHRÁNCE
PRÁV

Výzkum – dobrovolné pobyty

§ 2 odst. 6 zákona o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů:

Školské zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy může na základě žádosti poskytovat plné přímé zaopatření zletilé nezaopatřené osobě po ukončení výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy, připravující se na budoucí povolání, nejdéle však do věku 26 let, podle smlouvy uzavřené mezi nezaopatřenou osobou a zařízením nejpozději do 1 roku od ukončení ústavní výchovy nebo ochranné výchovy.

Výzkum – dobrovolné pobyty

- Upozornění veřejné ochránkyně práv (k problémům vyplývajícím z podnětů):
  - jedinou možnou zákonnou formou zamítnutí žádosti o dobrovolný pobyt je negativní **správní rozhodnutí**;
  - jediným zákonným důvodem pro možné zamítnutí žádosti o dobrovolný pobyt, požádal-li o něj klient, který je „nezaopatřenou osobou“, je **nedostatečná kapacita zařízení**;
  - pokud se ředitel/ka rozhodne zařízení po dobu školních prázdnin uzavřít, musí se postarat také o mladé lidi, kteří v domově pobývají dobrovolně, a to tím, že jim především **zajistí (a uhradí) náhradní ubytování a stravování**;
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 10. 12. 2015, sp. zn. 33 Cdo 4180/2014, označilo smlouvy o dobrovolném pobytu za smlouvy **veřejnoprávní** a spory z těchto smluv vyjmulo z věcné působnosti soudů a zahrnulo je do působnosti správních orgánů (krajských úřadů a MSMT).
- **V lednu 2017** hodláme uspořádat **kulatý stůl** a o zjištěních diskutovat s pracovníky odborů školství krajských úřadů a pracovníky MSMT, neboť tyto subjekty jsou nejen zřizovateli školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, ale i tzv. nadřízenými správními orgány ve smyslu § 36 odst. 2 zákona č. 109/2002 Sb.

Výzkum – uzavírání registrovaného partnerství

- zákon o registrovaném partnerství již deset let v účinnosti
- registraci provádí 14 úřadů v krajských městech
- 2174 párů (k 1. lednu 2016)
- Ochránkyně sledovala **3 okruhy témat**:
  - 1. volba místa pro uzavření partnerství**
  - 2. volba data pro uzavření partnerství**
  - 3. „provozní“ poplatky**

Výzkum – uzavírání registrovaného partnerství

VÝSLEDKY

1. VOLBA MÍSTA – 9 úřadů přistupuje k RP stejně jako manželům, 4 úřady volbu omezují
2. VOLBA ČASU – 12 úřadu přistupuje k RP stejně jako k manželům, 2 úřady volbu omezují
3. PROVOZNÍ POPLATKY – 12 úřadů přistupuje k RP stejně jako k manželům, 2 úřady stanovuje vyšší/jiné poplatky pro RP

DOPORUČENÍ

- 2 úřady vyhověly (snížení poplatku, rozšíření volby místa pro vstup do RP)
- 2 úřady setrvávají na své praxi

Výzkum – uzavírání registrovaného partnerství

NÁMĚTY NA ZMĚNU OD SAMOTNÝCH ÚŘADŮ

1. sjednocení matričních a registrujících matričních úřadů
2. explicitní srovnání poplatků
3. sjednocení slavnostní formy obřadu pro všechny

Výzkumná zpráva ochránkyně bude vydána a rozeslána úřadům a MV do konce roku 2016.

Tisková zpráva ze dne 7. 7. 2016 zde <http://www.ochrance.cz/aktualne/tiskove-zpravy-2016/ani-po-deseti-letech-nejsou-podminky-pro-vstup-do-registrovaneho-partnerstvi-ve-vsech-krajich-s/>

VOP a vláda

LIMITY VYPOUŠTĚNÍ ODPADNÍCH VOD

- **sp. zn. 3/2015/SZD, šetření z vlastní iniciativy**
- Ze šetření VOP vyplynulo, že právní úprava umožňuje stanovit příliš benevolentní limity i přes to, že většina čistíren odpadních vod je schopná čistit lépe a dodržovat přísnější limity.
- 14. prosince 2015 projednala vláda doporučení ochránkyně ve věci změny přílohy č. 7 nařízení vlády č. 61/2003 Sb.
- Usnesením č. 1022 vláda uložila ministru životního prostředí, aby zpracoval novelu nařízení vlády spočívající ve vypuštění nebo významném zpřísnění číselných hodnot uvedených v příloze č. 7 nařízení vlády

VOP a vláda

ODŠKODŇOVÁNÍ DLE ZÁKONA č. 82/1998 Sb.

- **sp.zn.21/2014/SZD, šetření z vlastní iniciativy**
- VOP vyrozuměla vládu o nezákonné správní praxi Ministerstva pro místní rozvoj při vyřizování žádostí o odškodnění (přiměřené zadostiučinění) za nemajetkovou újmu
- Ministerstvo pro místní rozvoj bylo jediné, které a priori odmítalo poskytovat odškodnění újmu, způsobenou především nepřiměřenou délkou řízení
- 5. září 2016 vláda projednávání návrhu přerušila a poskytla Ministerstvu časový prostor pro přijetí opatření k nápravě
- Ministerstvo vypracovalo *Postup při vyřizování uplatněných nároků na náhradu škody a nemajetkové újmy způsobené nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem*

VOP a vláda

VÝKONY ROZHODNUTÍ STAVEBNÍCH ÚŘADŮ

- **sp.zn. 6/2011/SZD, šetření z vlastní iniciativy**
- v roce byla 2014 při Ministerstvu vnitra ustavena meziresortní pracovní skupina
- VOP informovala vládu o systémových nedostacích Ministerstva pro místní rozvoj při zajištění faktického výkonu rozhodnutí obecných stavebních úřadů vydaných ve veřejném zájmu
- VOP požádala vládu, aby ministryni pro místní rozvoj uložila, aby Ministerstvo pro místní rozvoj vytvořilo do 31. března 2017 program obsahující pravidla poskytování finančních prostředků ze státního rozpočtu ke krytí nákladů na výkon rozhodnutí obecných stavebních úřadů
- VOP a členové pracovní skupiny se přiklání k formě dotace

Veřejný ochránce práv
OMBUDSMAN

VEŘEJNÝ
OCHRÁNCE
PŘÁV

Děkuji za pozornost 😊